

Sygn. akt VU 782/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 stycznia 2016 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSR del. Marzena Foltyn-Banaszczyk

Protokolant Cezary Jarocki

po rozpoznaniu w dniu 29 stycznia 2016 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku C. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania C. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 19 czerwca 2015r. sygn. (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VU 782/15

UZASADNIENIE

Zaskarżoną decyzją z dnia 19 czerwca 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. przyznał C. M. prawo do emerytury od dnia 12 czerwca 2015 roku, tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego. Wysokość emerytury została obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej jako wariant najkorzystniejszy i wynosiła 2.767,69 złotych.

W odwołaniu od powyższej decyzji złożonym w dniu 27 lipca 2015 roku C. M. wnosił dokonanie wyliczenia jego emerytury na podstawie art. 53 i 183 ustawy, gdyż w 2009 roku organ rentowy przyznał mu emeryturę mieszaną. Wnioskodawca wnosił również o uwzględnienie przy wyliczeniu wysokości emerytury na podstawie art. 53 ustawy wynagrodzenia za 2009 roku na podstawie art. 111 pkt 3 ustawy.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

ustalił, co następuje:

C. M. urodzony w dniu (...), złożył w dniu 7 października 2009 roku wniosek o przyznanie prawa do emerytury.

(dowód: wniosek k. 183 -187 akt emerytalnych)

Decyzją z dnia 8 grudnia 2009 roku Zakład Ubezpieczeń społecznych Oddział w T. przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury poczynając od dnia 28 listopada 2009 roku. Wysokość emerytury została obliczona w sposób mieszany na podstawie art. 53, art. 26 i art. 183 ustawy emerytalnej.

Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury ZUS przyjął wynagrodzenie z 20 najkorzystniejszych lat wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu (1969 – 2008), tj. z lat 1969-1973, 1979-1981, 1985-1989, 1996-1997, 2000, 2005-2008. Wysokość wynagrodzeń wynikała ze złożonych do ZUS przez wnioskodawcę zaświadczeń od pracodawcy – druki Rp-7. Obliczony z tych lat wskaźnik wysokości podstawy wymiaru ((...)) wyniósł **158,66%**, a wysokość emerytury wyniosła **3.039,07 złotych**.

Obliczając wysokość emerytury na podstawie art. 53 do ustalenia wysokości emerytury ZUS uwzględnił okresy:

- składkowe – 540 miesięcy (45 lat, 9 miesięcy, 7 dni),

- nieskładkowe – 13 miesięcy (1 rok, 1 miesiąc, 16 dni).

Podstawa wymiaru obliczona przez pomnożenie wskaźnika podstawy 158,66% przez kwotę bazową 2.578,26 = 4.090,67.

Wysokość emerytury na podstawie art. 53 obliczono:

$24\% \times 2.578,26 = 618,78 \text{ zł}$,

$(540 \times 1,3\%) / 12 \times 4.090,67 = 2.393,04 \text{ zł}$,

$(13 \times 0,7\%) / 12 \times 4.090,67 = 31,09 \text{ zł}$

Razem = 3.042,91 zł.

Obliczenie wysokości emerytury na podstawie art. 26 wynosiła:

-kwota składki zaewidencjonowanej na koncie z uwzględnieniem waloryzacji = 134.144,54 zł,

- kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego = 611.494,51 zł,

-średnie dalsze trwanie życia wynosi = 246,60 mcy,

-wyliczona emerytura 3.023,68 zł $(134.144,54 + 611.494,51 / 246,60)$

Obliczona wysokość emerytury na podstawie art. 183 ustawy w 2009 roku wyniosła:

80% wysokości emerytury obliczonej na podstawie art. 53 = 2.434,33 zł,

20% wysokości emerytury obliczonej na podstawie art. 26 = 604,74 zł

Razem 3.039,07 złotych.

(dowód: decyzja z dnia 8.12.2009 roku k. 281- 284 akt emerytalnych; obliczenie wskaźnika k. 279 akt emerytalnych; druki Rp-7 k. 217-219, k.255, k. 257 akt emerytalnych; karty wynagrodzeń k. 207-216 akt emerytalnych; karta przebiegu zatrudnienia k. 245, k. 277 akt emerytalnych)

Decyzją z dnia 26 kwietnia 2011 roku organ rentowy dokonał przeliczenia emerytury wnioskodawcy na podstawie art. 108 ust 2 ustawy emerytalnej i ustalił jej wysokość na kwotę 3.282,54 złotych .

(dowód; decyzja z dnia 26.04.2011 k. 322-323 akt emerytalnych)

Decyzją z dnia 31 maja 2012 roku Zakład Ubezpieczeń społecznych Oddział w T. dokonał przeliczenia emerytury wnioskodawcy poczynając od dnia 1 grudnia 2011 roku. Wysokość emerytury została obliczona w sposób mieszany na podstawie art. 53, art. 26 i art. 183 ustawy emerytalnej.

Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury ZUS przyjął wynagrodzenie z 20 najkorzystniejszych lat wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu (1969 – 2008). Wysokość wynagrodzeń wynikała ze złożonych do ZUS przez wnioskodawcę zaświadczeń od pracodawcy – druki Rp-7. Obliczony z tych lat wskaźnik wysokości podstawy wymiaru (...) wyniósł **159,80 %**, a wysokość emerytury wyniosła **3.063,31 złotych**.

Obliczając wysokość emerytury na podstawie art. 53 do ustalenia wysokości emerytury ZUS uwzględnił okresy:

- składkowe – 540 miesięcy (45 lat, 9 miesięcy, 7 dni),

- nieskładkowe – 13 miesięcy (1 rok, 1 miesiąc, 16 dni).

Podstawa wymiaru obliczona przez pomnożenie wskaźnika podstawy 159,80% przez kwotę bazową 2.578,26 = 4.120,06.

Wysokość emerytury na podstawie art. 53 obliczono:

$24\% \times 2.578,26 = 618,78 \text{ zł}$,

$(540 \times 1,3\%) / 12 \times 4.120,06 = 2.410,24 \text{ zł}$,

$(13 \times 0,7\%) / 12 \times 4.120,06 = 31,31 \text{ zł}$

Razem = 3.060,33 zł.

Obliczenie wysokości emerytury na podstawie art. 26 wynosiła:

- kwota składki zaewidencjonowanej na koncie z uwzględnieniem waloryzacji = 134.144,54 zł,

- kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego = 624.207,71 zł,

- średnie dalsze trwanie życia wynosi = 246,60 mcy,

- wyliczona emerytura 3.073,23 zł $(134.144,54 + 624.207,71 / 246,60)$

Obliczona wysokość emerytury na podstawie art. 183 ustawy wyniosła:

80% wysokości emerytury obliczonej na podstawie art. 53 = 2.448,26 zł,

20% wysokości emerytury obliczonej na podstawie art. 26 = 615,05 zł

Razem 3.063,31 złotych.

Decyzja nie została zaskarżona przez wnioskodawcę.

(dowód: decyzja z dnia 31.05.2012 roku k. 281- 284 akt emerytalnych)

W dniu 3 czerwca 2015 roku C. M. złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury w związku z osiągnięciem wieku emerytalnego.

(dowód: wniosek o emeryturę k. 1 – 4 akt emerytalnych plik II)

Decyzją z dnia 19 czerwca 2015 roku Zakład Ubezpieczeń społecznych Oddział w T. przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury poczynając od dnia 12 czerwca 2015 roku, tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego. Wysokość emerytury została obliczona na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej.

Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury ZUS przyjął:

- kwotę składek zaewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji=156.516,54 zł,
- kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego = 654.511,47 zł,
- suma kwot pobranych emerytur – 224.001,46 zł,
- średnie dalsze trwanie życia wynosi = 212,10 mcy,

Wysokość emerytury **wynosi 2.767,69 złotych. (156.516,54 + 654.511,47) – 224.001,46 /212,10.**

Wysokość emerytury obliczona na podstawie art. 26 jest mniej korzystna niż wyliczona w systemie mieszanym. Z tych względów organ rentowy zawiesił emeryturę ustaloną na podstawie art. 26 ustawy.

(dowód: decyzja z dnia 19.06.2015 roku k. 8 - 9 akt emerytalnych plik II; odpowiedź na odwołanie k. 3-4; pismo k. 15)

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zważył, co następuje:

Odwołanie nie jest zasadne.

W sprawie niesporne było, iż wysokość emerytury wnioskodawcy wyliczona systemem mieszanym jest korzystniejsza dla wnioskodawcy. Wnioskodawca też nie kwestionował faktycznie zaskarżonej decyzji i prawidłowości wyliczenia wysokości emerytury na podstawie art. 26 ustawy.

Spór dotyczył możliwości przeliczenia wysokości emerytury systemem mieszanym i wyliczenia podstawy wymiaru z uwzględnieniem wynagrodzenia uzyskiwanego przez wnioskodawcę w 2009 roku.

Należy w tym miejscu podnieść, iż przedmiot zaskarżonej decyzji determinuje zakres postępowania. W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych sąd rozstrzyga bowiem o prawidłowości zaskarżonej decyzji w granicach jej treści i przedmiotu.

Z treści odwołania od decyzji z dnia 19 czerwca 2015 roku wynika, iż wnioskodawca nie kwestionował ani prawidłowości wyliczeń wysokości emerytury na podstawie art. 26 ustawy, ani okoliczności że jest ona mniej korzystna od wysokości emerytury wyliczonej w systemie mieszanym.

Faktycznie zatem należało stwierdzić, iż ani w odwołaniu z dnia 27 lipca 2015 roku ani w toku postępowania wnioskodawca nie formułował żadnych zarzutów wobec zaskarżonej decyzji. Niezależnie od powyższego wyliczenie wysokości emerytury na podstawie art. 26 ustawy było prawidłowe. Organ rentowy bowiem szczegółowo zarówno w samej decyzji jak i w toku postępowania w pismach procesowych przedstawił sposób dokonanej wyliczenia. Wnioskodawca nie zgłaszał w tym względzie żadnych zastrzeżeń.

Już z tych względów należało uznać odwołanie wnioskodawcy za niezasadne.

Niezależnie od powyższego należy podnieść, iż wnioskodawca zgłaszał w odwołaniu i w toku postępowania faktycznie zarzuty dotyczące wyliczenia przez organ rentowy wysokości emerytury na podstawie art. 53, 26 i 183 ustawy. Nie było to jednak przedmiotem zaskarżonej decyzji. Zaś wyliczenia, które kwestionował w odwołaniu wnioskodawca były przedmiotem decyzji z 2009 roku, 2011 roku i 2012 roku. Decyzje te są prawomocne. Na wniosek złożony w dniu 29 czerwca 2015 roku w przedmiocie dokonania przeliczenia wysokości emerytury z uwzględnieniem 2009 roku (w tym

korekty sporządzonej w 2010 roku) organ rentowy wydał **decyzję odmowną z dnia 20 lipca 2015 roku**. Od przedmiotowej decyzji wnioskodawca również się nie odwoływał.

Należy w tym miejscu z całą mocą podkreślić, iż stanowisko organu rentowego w zakresie braku możliwości uwzględnienia przy wyliczeniu podstawy wymiaru wynagrodzenia za 2009 roku było prawidłowe.

Spór w rozpatrywanej sprawie dotyczy wysokości emerytury sprowadzając się do oceny, czy część świadczenia obliczona na podstawie art. 53 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 roku, Nr 748 z późn. zm.) podlega ponownemu obliczeniu przy zastosowaniu reguł przewidzianych w art. 110 lub 111 cytowanej ustawy.

Rozstrzygnięcie powyższej kwestii wymaga przypomnienia, iż z dniem 1 stycznia 1999 roku, tj. z chwilą wejścia w życie m.in. przepisów powołanej wyżej ustawy nowy system emerytalny reguluje uprawnienia do tego świadczenia wszystkich pracowników oraz osób ubezpieczonych z tytułu pracy na innej podstawie niż stosunek pracy, prowadzenia pozarolniczej działalności na własny rachunek lub z tytułu bycia duchownym - niezależnie od daty powstania stosunku ubezpieczenia i bez względu na wiek ubezpieczonego w dniu wejścia w życie reformy ubezpieczeń społecznych, jednakże w zależności od tego wieku zróżnicowane są zasady nabywania prawa i ustalania wysokości emerytury. Z tego względu system dzieli ubezpieczonych - według wieku w dniu wejścia w życie ustawy na: urodzonych przed 1 stycznia 1949 roku oraz urodzonych po tej dacie, wprowadzając jednocześnie w Rozdziale 3 Działu II przepisy szczególne dotyczące emerytury dla niektórych ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, a przed dniem 1 stycznia 1969 roku, zastrzegając w tym ostatnim przypadku, iż możliwość skorzystania z nich przysługuje wyłącznie tym ubezpieczonym, którzy określone warunki wymagane do przyznania emerytury spełnią do dnia 31 grudnia 2008 roku.

Na gruncie obecnego systemu przez emeryturę w systemie zdefiniowanego świadczenia rozumie się zatem nabycie prawa na zasadach dotychczasowych, tj. sprzed reformy, które zakładały możliwość uzyskania emerytury po spełnieniu warunku wieku emerytalnego (podstawowego lub niższego) oraz po osiągnięciu określonego stażu ubezpieczeniowego. Możliwe było też nabycie prawa do tzw. wcześniejszej emerytury (tekst jedn.: mimo nieosiągnięcia wieku emerytalnego).

Dotychczasowe zasady nabycia prawa do emerytury zostały zachowane w sposób pełny, a więc zarówno co do zasad nabycia, jak i formuły wymiaru w odniesieniu do osób, które urodziły się przed dniem 1 stycznia 1949 roku oraz w odniesieniu do wspomnianych wyżej niektórych osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, a przed dniem 1 stycznia 1969 roku.

Zasady dotyczące ustalania wysokości emerytur dla wskazanych wyżej grup ubezpieczonych uregulowane zostały w Rozdziale 4 Działu II wspomnianej ustawy, zaś w odniesieniu do pozostałych ubezpieczonych wysokość emerytury ustalana jest w systemie zdefiniowanego świadczenia przy uwzględnieniu regulacji przewidzianej w art. 25-26 tejże ustawy.

Rozważając omawiane zagadnienie, w uzasadnieniu wyroku z dnia 18 lipca 2007 roku Sąd Najwyższy zwrócił uwagę na zróżnicowanie emerytur z uwagi na sposób ich obliczania podkreślając, iż emerytura dla osób urodzonych po 31 grudnia 1948 roku (Dział II Rozdział 1 ustawy) obliczana jest na nowych zasadach, tj. zasadach wynikających z przepisów art. 25-26 ustawy. Podstawę jej obliczenia stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, oraz zwaloryzowanego kapitału początkowego. Ostatecznie emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z zastrzeżeniem art. 183 ustawy, mającym zastosowanie do wniosków zgłaszanych w latach 2009-2013.

Zgodnie z art.183 powołanej ustawy emerytura przyznana na wniosek osoby urodzonej po dniu 31 grudnia 1948 roku, z wyjątkiem ubezpieczonych, którzy pobrali emeryturę na podstawie przepisów art. 46 lub 50, o ile osoba ta nie była członkiem otwartego funduszu emerytalnego albo złożyła wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa, która osiągnęła wiek uprawniający do emerytury w roku kalendarzowym **2009**, wynosi:

1. 80% emerytury obliczonej na podstawie art. 53 oraz

2. 20% emerytury obliczonej na podstawie art. 26.

Redakcja powołanego przepisu oznacza tym samym, iż przewidziana w nim metoda ustalania wysokości emerytury wskazuje na tzw. mieszany jej charakter - odsyłający do obliczenia według dotychczasowych zasad przewidzianych w art. 53 ustawy.

Wbrew jednak stanowisku wnioskodawcy, z powyższego faktu nie sposób wyprowadzić wniosku dotyczącego możliwości ponownego ustalenia części emerytury obliczonej w oparciu o wspomniany art. 53 przy zastosowaniu reguł przewidzianych w art. 111 cytowanej ustawy, na który powoływał się wnioskodawca..

Przedmiotowe zagadnienie zostało bowiem jednoznacznie i w wyczerpujący sposób uregulowane w ust. 6 powołanego art. 183, wedle którego do ponownego ustalenia wysokości emerytury, o której mowa w ust. 1-5, z tytułu podlegania ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym po dniu przyznania emerytury stosuje się wyłącznie art. 108.

Ta ostatnia norma prawna w ust. 2 przewiduje tymczasem, iż emerytury obliczone według zasad określonych w art. 26 powiększa się o kwotę wynikającą z podzielenia składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego po dniu ustalenia prawa do emerytury, o której mowa w art. 24 i 24a, i zwaloryzowanych zgodnie z art. 25 przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone dla wieku danego ubezpieczonego w dniu złożenia wniosku o przeliczenie wysokości emerytury, z uwzględnieniem ust. 4 i 5.

Jakkolwiek powyższy przepis istotnie posługuje się zwrotem "emerytur obliczonych według zasad określonych w art. 26", poprzez jednoczesne odwołanie się do pojęcia "emerytury, o której mowa w art. 24" oznacza, iż wynikająca z niego metoda ponownego ustalenia świadczenia emeryta, który po dniu przyznania emerytury podlegał ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, dotyczy wszystkich bez wyjątku emerytur przyznanych w oparciu o art. 24, niezależnie od tego, iż w przypadku osiągnięcia wieku emerytalnego w latach 2009-2013, świadczenie ma charakter mieszany, tj. częściowo obliczony według zasad zastrzeżonych dla starszych ubezpieczonych, czyli urodzonych do dnia 31 grudnia 1948 roku, a więc wyłącznie według zasad przewidzianych dla emerytur wypłacanych z nowego systemu emerytalnego.

Wypada przy tym podkreślić, iż omawiane przepisy, jak każda norma prawna z zakresu ubezpieczeń społecznych, muszą być wykładane ściśle, co oznacza w zasadzie prymat dyrektyw wykładni językowej w odniesieniu do pozostałych metod wykładni, w tym wykładni systemowej i wykładni historycznej lub celowościowej (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2008 roku, I UZP 6/08, OSNP 2009, nr 9-10, poz. 120 i orzecznictwo tam powołane).

Skoro zatem z uwagi na osiągnięcie wieku uprawniającego do emerytury w 2009 roku część emerytury wnioskodawcy obliczono na podstawie art. 53, z mocy art. 183 ust. 6 do ponownego ustalenia wysokości przedmiotowego świadczenia z tytułu podlegania ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym po dniu przyznania emerytury, zastosowanie znajduje wyłącznie art.108, **czyniąc niedopuszczalnym żądanie uwzględnienia w tym zakresie zasad określonych w art. 110 lub 111 cytowanej ustawy, albowiem mieszany charakter dotyczy wyłącznie sposobu ustalenia wysokości emerytury, nie wywołując jednak jakichkolwiek dalszych skutków dla jej ponownego obliczenia.** Sąd Najwyższy niejednokrotnie i jednoznacznie wskazywał, iż regulacje zawarte w przepisach przejściowych mają charakter odrębny, pełny i wyczerpujący, stąd też brak podstaw prawnych do stosowania art. 110-113 ustawy emerytalnej, wobec braku wyraźnego odesłania do tych przepisów w treści art. 183 ustawy. (por. wyrok SA w Katowicach z dnia 25 września 2012 roku, IIIAUa 24/12,LEX).

W tym stanie sprawy Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., oddalił odwołanie wnioskodawcy jako bezzasadne.